

L'ESTACIÓ DE LA MALVOLENÇA

Vicent havia dormit poc i malament, i es llevava, com sempre des de feia sis mesos, marejat, amb dificultats per respirar, un zumzeig a les orelles, unes bosses sota els ulls que es podien percebre fins i tot palpant-les, la boca pastosa i amb un regust nauseabund i les extremitats balbes i tumefactes. Al mirall, d'haver-ne tingut i haver-se atrevit a enfrontar-s'hi, hauria trobat la imatge turmentada d'un home que havia passat la nit –una més– desvetllat i aclaparat per una obsessió. L'espai nocturn mai no li havia servit, des que era allà, per evadir-se de la realitat, per morir-se una estona, al contrari: li resultava encara més opressiu i angoixós que el diürn, perquè semblava que no s'hagués d'acabar mai; era com una mena de llot de fosc i silenci on les hores semblaven quedar-se embarrancades, amenaçant de perpetuar la crueltat d'un insomni que sempre acabava abocant-lo a les mateixes cavil·lacions i la mateixa incògnita malferidora.

El va narcotitzar. Va dissoldre a la beguda els somnífers suficients per matar un cavall, i de seguida el va tenir profundament adormit. El va prendre en braços i, sortint per la porta del darrere del xalet, va ficar-lo directament al maleter del cotxe. Un cop ja el tenia allà, va pensar que el més convenient hauria estat posar-lo dins d'un sac, o almenys embolicar-lo amb alguna cosa, però els nervis el començaven a trair i l'únic que va fer va ser cobrir-lo amb una manta.

Per l'autopista va circular una vintena de quilòmetres, després quatre o cinc més per una carretera comarcal i, finalment, uns dos-cents metres per un camí de carro fins a arribar a una zona oberta on l'única edificació que es veia eren les restes d'un antic mas: el que havia estat dels seus avis. Es va aturar a la part més arbrada de la finca; el va treure del maleter i va comprovar que el cor ja no li batejava; va agafar una pala comprada aquell mateix matí i es va posar a cavar en una petita fondalada, i quan li va semblar que el clot ja era prou profund, va ficar-l'hi i va enterrar-lo junt amb la pala. Després va entrar al cotxe, el va engegar i, abans de marxar, va girar el cap per fer una última ullada: s'apreciava un retall de terra remoguda, d'un color més fosc, degut a la humitat, que la del voltant, però que tan bon punt el sol l'assequés a penes destacaria. La mirada se li va fixar uns segons en aquell rectangle de terreny, i després en les ruïnes de la masia. Durant l'adolescència, havia bastit la idea que sobre aquells vestigis algun dia faria edificar la seva definitiva llar, i encara que el pas del temps anava fent trontollar aquest projecte, ell es resistia a donar-lo per descartat. La imatge ruïnosa al fons i el retall de terra remoguda en primer pla van provocar que una barreja de pena i nostàlgia li amarés el cor, i una llàgrima lenta i pesant se li va despenjar per una galta.

L'enterrat era un gos bondadós i falaguer, a qui s'havia posat el nom genèric de la seva raça: Dog, que va arribar a casa de Vicent junt amb Amparo quan, després d'un parell d'anys de relació, ell li va proposar a ella començar a viure junts i la noia va acceptar. Aquella convivència era una aposta arriscada per ambdues parts, perquè provenien d'orígens socials molt diferents: ell, de la petita burgesia acostumada a l'estabilitat, d'ètica i estètica conservadores; ella, d'una classe molt humil, d'un barri marginal, d'una adolescència viscuda en un paisatge ulcerat de delinqüència i droga en què van quedar presos un parell dels seus germans i del qual havia aconseguit escapar a força de fermesa –treballant i estudiant s'havia fet una nova vida– i d'una cosa que, si bé és important sempre, en casos d'aquesta mena assoleix el grau d'imprescindible: la sort. Però Vicent, que formava part essencial d'aquella sort que havia permès Amparo aclarir l'horitzó del seu destí –mitjançant ell s'havia introduït a àmbits que li obrien tot un ventall de noves possibilitats–, mai no havia estat amant dels animals, i el fet d'admetre aquell a casa seva el va entendre com una espècie de quota que havia de pagar per poder conviure amb la noia, és a dir, com un sacrifici inevitable, perquè ella mai no hagués acceptat prescindir del gos. I aquesta conformitat obligada feia que les petites molèsties que inevitablement ocasiona tenir qualsevol animal domèstic, per a Vicent esdevinguessin problemes d'allò més emprenyadors; i ja de bon principi no va poder, ni voler, estar-se de recriminar Amparo pels, segons ell, falsos avals que havia esgrimit a favor del Dog: que gairebé ni es notava el pèl que deixava, per ser poc i curt; que no era, ni molt menys, tan bavós com altres gossos de races grans; que mantenint-lo net quasi no feia olor... Per a Vicent, aquell animal ho omplia tot de pèls, de baves i d'aquell desagradable tuf caní, especialment a l'estiu; enutjos als quals s'havien de sumar les passejades, les despeses de menjar i veterinari, els lladrucs... Però, al darrera de tot això, hi havia una qüestió principal: que la unió de Vicent i Amparo mai no havia arribat a marxar bé, no tant pels seus diferents bressols com pel fet que obeís, principalment, a l'intent de dues persones que se sentien soles d'acabar amb els seus aïllaments, perquè els va succeir el que sol ser habitual en aquests casos: que ambdues soledats, en aplegar-se, en comptes d'anul·lar-se es van reforçar, la qual cosa va fer que, a mesura que la relació avançava cap al seu inevitable final, cadascú anés tancant-se més i més en si mateix i utilitzant els hàbits i les predileccions de l'altre com a arguments de retret; i la principal predilecció d'Amparo era, sens dubte, el Dog. Però tot això no vol dir pas que a Vicent no se li hagués fet molt difícil matar el gos.

La tarda del dia que el Dog havia estat mort i enterrat, a Amparo, quan va arribar a casa, se li va obrir la porta només amb l'empenta d'introduir la clau a la tanca. Allò la va inquietar, i va entrar amb recel; "Vicent!... Dog!...", va demanar varies vegades sense obtenir cap resposta; però, després de fer un cop d'ull a l'entorn, va quedar més tranquil·la en no trobar cap indici que hi hagués accedit algú estrany, i va deduir que s'havia tornat a repetir el problema amb les frontisses. La porta era gruixuda i pesant, i les frontisses, a força del joc, anaven cedint el parell de mil·límetres suficients per fer que es pogués tancar en fals, sense que el pestell hagués encaixat bé amb el tancador. I va pensar que ja s'havia de considerar urgent avisar un professional i solucionar un problema que en els últims temps es feia cada cop més freqüent.

Va voler creure que Vicent havia arribat abans que ella, havia tret a passejar el gos i s'havia deixat la porta mal tancada; però quan ell va aparèixer, a penes un quart d'hora després, va dir que venia directament de l'oficina, la qual cosa significava que la casa havia quedat oberta des del matí. I un interrogant la va omplir d'angoixa: on era el Dog? Buscant una resposta tranquil·litzadora va concloure –i Vicent es va mostrar d'acord amb aquella conclusió– que l'animal, en apercebre's de la possibilitat de sortida –tenia prou força i habilitat per obrir la porta ajustada el suficient per esmunyir-s'hi–, i atès que el pobre patia ja una certa incontinença urinària, havia decidit d'anar cap als jardins on solien portar-lo a fer les seves necessitats, i després, lliure de control, s'hi havia quedat a gaudir d'una inusual llibertat regalada. Fins a aquest punt, tot semblava lògic en la suposició, tret d'un detall: des del matí havien passat ja massa hores perquè el gos no hagués tornat. Encara que, tal com va suggerir Vicent, també era possible que el Dog no s'hagués determinat a sortir fins que la necessitat fisiològica havia arribat a semblar-li prou acuitant; i d'això, potser –tant de bo!– fes només una estona.

Van anar a buscar-lo. Van caminar fins ben avançada la nit, preguntant a qualsevol amb qui es creuaven, parlant amb veïns i coneguts, i amb la Guàrdia Municipal. I, naturalment, ningú no l'havia vist. L'endemà, van posar a la premsa un anunci que era impossible que servis per a res.

Amparo no podia evitar fer-se un raonament: Vicent havia estat l'últim a sortir de casa, i per tant era ell qui no havia tancat, és a dir, el culpable que el gos s'escapés; però entenia que no era just acusar-lo, ja que l'anterior vegada que la porta havia quedat oberta va ser ella qui se l'havia deixada així i les conseqüències haurien pogut estar les mateixes. Mirava de no deixar-se encegar pel dolor nascut de la gran estimació que sentia pel Dog, i no ser injusta, i fins i tot cruel –perquè en certes circumstàncies li costava de controlar les

rauxes–, amb algú que de segur també ho estava passant malament i per a qui, malgrat la decadència de la relació, sentia un profund i singular agraïment. “Aquest retret seria molt més greu que qualsevol dels altres que utilitzem en la mesquina escaramussa quotidiana en què s’ha convertit la nostra vida comuna –reflexionava–. Això, seria pura malícia. I el Dog, si pogués raonar, mai no aprovaria un comportament meu d’aquesta mena, ni l’entendria, perquè els animals són nobles i no la coneixen, la malícia. Els humans som els únics capaços d’ésser maliciosos; aquesta és, potser, la nostra condició més diferenciadora”. I aleshores mirava de compartir amb Vicent la darrera possibilitat a què, per bé que a contracor, s’aferrava: que el Dog, que sempre anava lligat quan sortia de casa, en fer-ho lliure hagués acabat per desorientar-se i perdre’s, i algú l’hagués trobat, s’hagués enamorat d’ell –la qual cosa no era gens difícil, perquè es feia estimar de seguida, aquell grandolàs...– i hagués decidit quedar-se’l *. Però encara que Vicent es manifestava convençut de la probabilitat d’aquella suposició –“Tens raó; jo també ho penso, això. És molt possible que hagi passat el que tu dius.”–, Amparo mai no era capaç de trobar en aquelles paraules, malgrat el seu desig de fer-ho, ni una espurna d’autèntic convenciment. És més, no va trigar a encastellar-se en la idea que ell li ocultava alguna cosa, i a concloure que aquella cosa només podia ser una: que el gos havia mort. I va acabar preguntant-li: “Si t’assabentessis d’alguna notícia al voltant del que li hagi pogut passar al Dog, me la diries, oi?”. “És clar que sí, dona”, va ser la resposta. “És a dir, que si sabessis que ha passat... el pitjor, no m’ho ocultaries”, va insistir. “Per descomptat que no”, es va reafirmar ell, esforçant-se a emmascarar el seu neguit; però ho va fer, inevitablement, amb un to i una expressió al rostre que van significar per a ella la certificació que el Dog ja no era viu.

I amb l’absència del gos, la insubstancialitat del seu aparellament amb Vicent se li va fer a Amparo tan palmària, tan flagrant, que a penes va continuar un parell de mesos més en aquella casa. El fràgil i corcat bastiment d’absurda convivència que ambdós intentaven mantenir en peu es va ensorrar com un castell de cartes així que el punt de convergència que representava el Dog va desaparèixer. I d’això es va adonar també Vicent. El gos era tema per a converses que, si més no, omplien de paraules el forat de la incomunicació quan ja la majoria dels retrets, per repetits, perdien la força, s’esvaïen i anaven deixant com a únic protagonista al més aspre de tots ells: el silenci; aquells comentaris al voltant del Dog almenys esquerdaven el glaç del desamor. Era el gos el qui els treia a passejar

* *L’acció es situa en una època en què els gossos encara no duïen xip.*

junts els caps de setmana, tot i que semblés que el fet es donava a la inversa. I Amparo havia de reconèixer, i ho feia, que Vicent, malgrat les seves queixes, el tractava bé. És clar que ella no li hagués consentit una altra mena de comportament, però Vicent, a més, no desatenia l'animal. Si en arribar a casa el trobava ansiós, cosa que darrerament solia passar, de seguida el treia perquè pogués desfogar-se; atès que el seu horari laboral, al contrari del que succeïa amb el d'ella, li deixava bastants tardes lliures, s'encarregava també de dur-lo al veterinari per a les vacunes, per tallar-li les ungles, per rentar-lo...; i, fins i tot, de tant en tant, s'entretenia acaronent-lo i jugant una mica amb ell; de vegades, tots tres jugaven plegats, i aquells jocs esmenaven estrips, posant-li a la parella uns pedaços que, malauradament, no resultaven suficients, perquè no hi havia cap altra afinitat que els reforcés. "El Dog havia esdevingut un vincle que era, potser, el més important que teníem. Qui ens ho havia de dir, oi?... Però la veritat és que ara, sense ell, és com si el buit entre nosaltres hagués adquirit un volum i una tangibilitat que per a mi ja resulten insuportables. Sé que és aspre el que vaig a dir, però tal vegada el Dog ens hagi fet l'últim favor, perquè ja fa temps que hauríem d'haver finit això nostre". Aquesta va ser l'argumentació d'Amparo a l'hora de donar per acabada la relació, però en el rerefons d'aquelles paraules hi havia la convicció d'una evidència que fins i tot conferia a aquell final el caràcter d'urgent: l'acceleració que havia sofert, especialment durant els últims temps, el lamentable trànsit, en el tracte de la parella, de la indiferència al menyspreu, i que s'encaminava cap a una greu amenaça: la possibilitat, albirada ja per ella, que la pròxima estació sentimental a què arribessin fos la de la malvolença.

I van trencar. Sense virulència ni males maneres. Amparo ja s'havia buscat un apartament, i mentre va estar traslladant les seves coses li va demanar a Vicent, que tenia un cotxe bastant més gran que el d'ella, que intercanviessin els vehicles, i ell s'hi va avenir sense problema.

El dia que Amparo va recollir les seves últimes pertinences, Vicent marxava de viatge de feina. Es van acomiadar amb un petó que ell hauria desitjat molt més càlid i ella hauria volgut evitar.

Quan, a l'aeroport, li van trobar els estupefaents a la maleta, Vicent va quedar atrapat entre la incredulitat i la por, i només va ésser capaç de dir que no entenia què havia pogut succeir, que mai no havia tastat cap droga, que ni tan sols fumava tabac i que, sens dubte, per algun motiu que ell en aquell moment no podia ni imaginar, algú havia ficat allò al seu equipatge. Però la policia va atendre les seves atabalades explicacions amb la

incredulitat de qui ha escoltat similars arguments centenars de vegades. I li va caure una condemna de sis anys.

Amparo va anar a veure'l a la presó, i a la pregunta, que era un plany amarg, gairebé un gemec, d'ell: "Com va poder anar a parar allò a la meva maleta?", ella n'oposava una altra, tot i que se la va callar: "I com van poder anar a parar aquells pèls del Dog al maleter del teu cotxe, si tu mai no el deixaves pujar-hi?".

Acabada la visita, en tornar a sortir al carrer i notar a la pell l'escalfor del sol i la carícia de l'aire lliure, Amparo va sentir per Vicent una pena colpidora, però sobretot incòmoda, que la va portar a plantejar-se, si no el perdó, del qual no es veia capaç, sí almenys un intent de compassió. I, simplement amb aquell planteig, ja es va alleugerir el seu remordiment i es va apaivagar el desassossec que la rosegava.

Mentrestant, dins la cel·la, obsessionat per la maleïda incògnita: "Qui i per què va ficar la droga a la meva maleta?...", Vicent s'aferrava a un dels pocs recursos que l'ajudaven a no sucumbir a la depressió: el record –ves per on!– d'aquella bèstia grandassa, manyaga i afectuosa. Va ser molt dur matar-la, però els problemes urinaris se li havien anat complicant molt i, després d'una revisió a fons, el veterinari havia estat taxant: "Càncer de pròstata. Se l'haurà de sacrificar, i el meu consell és que com més aviat es faci, millor". I Vicent va demanar-li que, si veia Amparo, no li comentés el cas, perquè va dir que preferia encarregar-se'n ell, tot sol, de l'assumpte.

I ho va fer de la manera que va creure la millor –indolent, a casa i sepultant-lo després en una terra estimada– i de l'única que li podia permetre a ella mantenir aquella mínima esperança que encara estotjava: que el Dog s'hagués extraviat, algú l'hagués trobat, s'hagués enamorat d'ell –la qual cosa no era gens difícil; es feia estimar de seguida, aquell grandolàs– i...